

На основу члана 8. Закона о информационој безбедности („Службени гласник РС.број 6/16), чланова 1-8 Уредбе о ближем садржају акта о безбедности информационо-комуникационих система од посебног значаја, начину провере и садржају извештаја о провери безбедности информационо-комуникационих система од посебног значаја, Владе РС ("Службени гласник РС", број 94/16 од 24.11.2016. године) и чл.23., а у вези са судским пословником председник Основног суда у Ваљеву доноси:

АКТ О БЕЗБЕДНОСТИ ИНФОРМАЦИОНО - КОМУНИКАЦИОНИХ СИСТЕМА ОСНОВНОГ СУДА У ВАЉЕВУ

1. Уводне одредбе

Члан 1.

Овим Актом ближе се дефинишу мере заштите информационо-комуникационих система у Основном суду у Ваљеву, а нарочито принципи, начин и процедуре постизања и одржавања адекватног нивоа безбедности система, као и дужности и одговорности корисника информатичких ресурса у суду.

Члан 2.

Циљеви доношења овог Акта су:

- допринос подизању опште свести о ризицима и опасностима које су везане за коришћење информациононих технологија;
- минимизација безбедносних инцидената;
- допринос развоју одговарајућих безбедносних апликација и обезбеђивање конзистентне контроле свих компонената информационо - комуникационог система (у даљем тексту: ИКТ систем).

Члан 3.

Овај акт обавезујући је за све кориснике информатичких ресурса, као и за сва трећа лица која користе информатичке ресурсе суда.
Непоштовање овог Акта повлачи дисциплинску одговорност корисника информатичких ресурса.
За праћење примене овог Акта надлежна је Служба за ИКТ Основног суда у Ваљеву.

Члан 4.

Поједини појмови у смислу овог правилника имају следеће значење:

- 1) информационо-комуникациони систем (ИКТ систем) је технолошко-организациона целина која обухвата:
 - а. електронске комуникационе мреже у смислу закона који уређује електронске комуникације;

- h. уређаје или групе међусобно повезаних уређаја, таквих да се у оквиру уређаја, односно у оквиру барем једног из групе уређаја, врши аутоматска обрада података коришћењем рачунарског програма;
- с. податке који се похрањују, обрађују, претражују или преносе у сврху њиховог рада, употребе, заштите или одржавања;
- д. организациону структуру путем које се управља ИКТ системом;
- 2) информациона безбедност представља скуп мера које омогућавају да подаци којима се рукује путем ИКТ система буду заштићени од неовлашћеног приступа, као и да се заштити интегритет, расположивост, аутентичност и непорецивост тих података, да би тај систем функционисао како је предвиђено, када је предвиђено и под контролом овлашћених лица;
 - 3) тајност је својство које значи да податак није доступан неовлашћеним лицима;
 - 4) интегритет значи очуваност изворног садржаја и комплетности податка;
 - 5) расположивост је својство које значи да је податак доступан и употребљив на захтев овлашћених лица онда када им је потребан;
 - 6) аутентичност је својство које значи да је могуће проверити и потврдити да је податак створио или послао онај за кога је декларисано да је ту радњу извршио;
 - 7) непорецивост представља способност доказивања да се догодила одређена радња или да је наступио одређени догађај, тако да га накнадно није могуће порећи;
 - 8) ризик значи могућност нарушавања информационе безбедности, односно могућност нарушавања тајности, интегритета, расположивости, аутентичности или непорецивости података или нарушавања исправног функционисања ИКТ система;
 - 9) управљање ризиком је систематичан скуп мера који укључује планирање, организовање и усмеравање активности како би се обезбедило да ризици остану у прописаним и прихватљивим оквирима;
 - 10) инцидент је унутрашња или спољна околност или догађај којим се угрожава или нарушава информациона безбедност;
 - 11) мере заштите ИКТ система су техничке и организационе мере за управљање безбедносним ризицима ИКТ система;
 - 12) информациона добра обухватају податке у датотекама и базама података, програмски код, конфигурацију хардверских компонената, техничку и корисничку документацију, унутрашње опште правилнике, процедуре и слично;
 - 13) VPN (Virtual private network) - је „приватна“ комуникациона мрежа која омогућава корисницима на раздвојеним локацијама да преко јавне мреже једноставно одржавају заштићену комуникацију;
 - 14) Администратор ИКТ система - лице које има администраторски налог који омогућава приступ и администрацију информатичких ресурса само са једним корисничким налогом, као и уношење и измену свих осталих корисничких налога.
 - 15) BACKUP је резервна копија података;
 - 16) ЦИТ - Центар за информационе технологије чији је задатак управљање ИКТ сходно Акту о систематизацији радних места и послова

II. Мере заштите

Члан 5.

Мерама заштите се обезбеђује превенција од настанка инцидената који угрожавају обављање делатности суда, односно заштита података садржаних у ИКТ систему од неовлашћеног

приступа, модификације, коришћења и деструкције, на начин да интегритет, тајност и расположивост података не смеју бити компромитовани.

1. Организациона структура, са утврђеним пословима и одговорностима запослених, којом се остварује управљање информационом безбедношћу у суду

Члан 6.

Сваки запослени-корисник ресурса ИКТ система је одговоран за безбедност ресурса ИКТ система које користи ради обављања послова из своје надлежности.

За контролу и надзор над обављањем послова запослених-корисника, у циљу заштите и безбедности ИКТ система, као и за обављање послова из области безбедности целокупног ИКТ система суда надлежана је служба за информационе системе.

2. Безбедност рада на даљину и употреба мобилних уређаја

Члан 7.

Уређаји у истуреном делу суда (с.ј. Осечина) морају бити подешени тако да омогуће сигуран и безбедан приступ, коришћењем VPN мреже ИКТ система и уз активан одговарајући софтвер за заштиту од вируса и другог злонамерног софтвера. Служба за информационе системе свакодневно контролише приступ ресурсима ИКТ система и проверава да ли има приступа са непознатих уређаја (са непознатих MAC адреса). Уколико се установи неовлашћен приступ о томе се путем електронске поште одмах, а најкасније сутрадан обавештава председника суда, а та MAC адреса се уноси у блок листу софтвера који се користи за контролу приступа. Евиденцију приватних уређаја са којих ће бити омогућен приступ води служба за информационе системе, а по одобрењу председника суда. Приватни уређаји са којих ће се приступати ресурсима ИКТ система морају бити подешени од стране службе за информационе системе и могу се користити само за обављање послова у надлежности корисника-запосленог и то само у периоду када није могуће користити уређај у власништву суда. Употреба мобилних уређаја у ИКТ систему није омогућен.

3. Обезбеђивање да лица која користе ИКТ систем односно управљају ИКТ системом буду оспособљена за посао који раде и разумеју своју одговорност

Члан 8.

ИКТ системом управљају запослени у складу са важећом систематизацијом радних места. Систем администратор, је дужан да сваког новозапосленог-корисника ИКТ ресурса упозна са одговорностима и правилима коришћења ИКТ ресурса суда, да га упозна са правилима коришћења ресурса ИКТ система, као и да води евиденцију о изјавама новозапослених - корисника да су упознати са правилима коришћења ИКТ ресурса. Свако коришћење ИКТ ресурса суда од стране запосленог-корисника, ван додељених овлашћење, подлеже дисциплинској одговорности запосленог којом се дефинише одговорност за неовлашћено коришћење имовине.

4. Заштита од ризика који настају при променама послова или престанка радног ангажовања лица запослених код оператора ИКТ система

Члан 9.

У случају промене послова, односно надлежности корисника-запосленог, администратор система ће извршити промену привилегија које је корисник-запослени имао у складу са описом радних задатака, а на основу захтева претпостављеног руководиоца.

У случају престанка радног ангажовања корисника-запосленог, кориснички налог се укида.

Корисник ИКТ ресурса, након престанка радног ангажовања у суду, не сме да открива податке који су од значаја за информациону безбедност ИКТ система.

5. Идентификовање информационих добара и одређивање одговорности за њихову заштиту

Члан 10.

Предмет заштите обухвата:

- 1) хардверске и софтверске компоненте информатичких ресурса;
- 2) податке који се обрађују или чувају на информатичким ресурсима;
- 3) корисничке налоге и друге податке о корисницима информатичких ресурса у суду;

6. Класификовање података тако да ниво њихове заштите одговара значају података у складу са начелом управљања ризиком из Закона о информационој безбедности

Члан 11.

Подаци који се налазе у ИКТ систему представљају пословну тајну и као такви морају бити заштићени у складу са одредбама Уредбе о посебним мерама заштите тајних података у информационо-телекомуникационим системима („Сл. Гласник РС”, бр. 53/2011).

7. Заштита носача података

Члан 12.

Подаци могу да се сниме (архивирају, запишу) на серверу на коме се снимају подаци, у фолдеру над којим ће право приступа имати само запослени-корисници којима је то право обезбеђено.

Подаци и документи могу да се сниме на друге носаче (екстерни хард диск, USB, CB, DVD) само од стране овлашћених запослених - корисника.

Евиденцију носача на којима су снимљени подаци води одсек за информационе системе и ти медији морају бити прописно обележени и одложени на место на коме ће бити заштићени од неовлашћеног приступа.

8. Ограничење приступа подацима и средствима за обраду података

Члан 13.

Приступ ресурсима ИКТ система одређен је врстом налога, односно додељеном улогом коју запослени-корисник има.

Запослени који има администраторски налог, има права приступа свим ресурсима ИКТ система (софтверским и хардверским, мрежи и мрежним ресурсима) у циљу инсталације, одржавања, подешавања и управљања ресурсима ИКТ система.

Запослени - корисник може да користи само свој кориснички налог који је добио од администратора и не сме да омогући другом лицу коришћење његовог корисничког налога, сем администратору за подешавање корисничког профила и радне станице.

Запослени - корисник који на било који начин злоупотреби права, односно ресурсе ИКТ система, подлеже кривичној и дисциплинској одговорности.

Запослени-корисник дужан је да поштује и следећа правила безбедног и примереног коришћења ресурса ИКТ система, и то да:

- 1) користи информатичке ресурсе искључиво у пословне сврхе;
- 2) прихвати да су сви подаци који се складиште, преносе или процесирају у оквиру информатичких ресурса власништво суда.
- 3) поступа са поверљивим подацима у складу са прописима, а посебно приликом копирања и преноса података;
- 4) безбедно чува своје лозинке, односно да их не одаје другим лицима;
- 5) мења лозинке сагласно утврђеним правилима;
- 6) пре сваког удаљавања од радне станице, одјави се са система, односно закључа радну станицу
- 7) захтев за инсталацију софтвера или хардвера подноси у писаној форми, одобрен од стране руководиоца или судије;
- 8) обезбеди сигурност података у складу са важећим прописима;
- 9) приступа информатичким ресурсима само на основу експлицитно додељених корисничких права;
- 10) не сме да зауставља рад или брише антивирусни програм, мења његове подешене опције, нити да неовлашћено инсталира други антивирусни програм;
- 11) на радној станици не сме да складишти садржај који не служи у пословне сврхе;
- 12) прихвати да сви приступи информатичким ресурсима и информацијама треба да буду засновани на принципу минималне неопходности;
- 13) прихвати да технике сигурности (анти вирусни програми, заштитни зид (firewall) системи за детекцију упада, средства за шифрирање, средства за проверу интегритета и др.) спречавају потенцијалне претње ИКТ систему.
- 14) не сме да инсталира, модификује, искључује из рада или брише заштитни, системски или апликативни софтвер.

9. Одобравање овлашћеног приступа и спречавање неовлашћеног приступа ИКТсистему и услугама које ИКТсистем пружа

Члан 14.

Право приступа имају само запослени/корисници који имају администраторске или корисничке налоге.

Администраторски налог је јединствени налог којим је омогућен приступ и администрација свих ресурса ИКТ система, као и отварање нових и измена постојећих налога.

Кориснички налог се састоји од корисничког имена и лозинке на основу којих се врши аутентификација - провера идентитета и ауторизација - провера права приступа, односно права коришћења ресурса ИКТ система од стране запосленог-корисника.

Кориснички налог додељује администратор, на основу захтева запосленог задуженог за управљање људским ресурсима у сарадњи са непосредним руководиоцем а у складу са потребама обављања пословних задатака од стране запосленог-корисника.

Администратор води евиденцију о корисничким налозима, проверава њихово коришћење, мења права приступа и укида корисничке налоге на основу захтева запосленог на пословима управљања људским ресурсима, односно надлежног руководиоца.

10. Утврђивање одговорности корисника за заштиту сопствених средстава за аутентикацију

Члан 15.

Кориснички налог се састоји од корисничког имена и лозинке.

Лозинка мора да садржи минимум осам карактера

Ако запослени-корисник посумња да је друго лице открило његову лозинку дужан је да исту одмах измени.

Неовлашћено уступање корисничког налога другом лицу, подлеже дисциплинској одговорности.

11. Предвиђање одговарајуће употребе криптозаштите ради заштите тајности, аутентичности односно интегритета података

Члан 16.

У Основном суду у Ваљеву није предвиђена употреба крипто заштите података.

12. Физичка заштита објеката, простора, просторија односно зона у којима се налазе средстава и документи ИКТ система и обрађују подаци у ИКТсистему

Члан 17.

У циљу физичке сигурности информатичких ресурса морају се обезбедити следећи услови:

1. сервери, сторици и комуникационо чвориште у просторијама суда морају бити

- смештени у посебној просторији (сервер соби), која испуњава стандарде противпожарне заштите и поседује редувантно напајање електричном струјом и адекватну климатизацију и којој је забрањен приступ незапосленим лицима;
2. приступ сервер соби, поред лица која су задужена за одржавање ИКТ система, могу имати и друга лица, уз претходно одобрење председника суда;
 3. радна станица мора да буде примерено физички обезбеђена са циљем детекције и онемогућавања физичког приступа или оштећења критичних компонента;
 4. просторије у којима се треунутно не борави морају бити обезбеђене од неовлашћеног физичког приступа;
 5. штампачи, копијер машине и факс машине морају бити лоциране унутар физички безбедне зоне, ради спречавања неовлашћеног копирања и преноса осетљивих информација;
 6. медији са поверљивим подацима морају бити заштићени од неауторизованог приступа и прегледа.

13. Заштита од губитка, оштећења, крађе или другог облика угрожавања безбедности средстава која чине ИКТ систем

Члан 18.

Улаз у просторију у којој се налази ИКТ опрема, дозвољен је само администратору ИКТ система запосленима на пословима ИКТ.

Осим администратора система, приступ административној зони могу имати и трећа лица у циљу инсталације и сервисирања одређених ресурса ИКТ система, а по претходном одобрењу и уз присуство надлежног лица.

Приступ административној зони може имати и запослени на пословима одржавања.

Просторија мора бити видљиво обележена и у њој се мора налазити противпожарна опрема, која се може користити само у случају пожара у просторији у којој се налази ИКТ опрема и медији са подацима.

Прозори и врата на овој просторији морају увек бити затворени.

14. Обезбеђивање исправног и безбедног функционисања средстава за обраду података

Члан 19.

Запослени на пословима ИКТ континуирано надзиру и проверавају функционисање средстава за обраду података и управљају ризицима који могу утицати на безбедност ИКТ система и у складу са тим, планирају, односно предлажу председнику суда одговарајуће мере.

Пре увођења у рад новог софтвера неопходно је направити копију-архиву постојећих података, у циљу припреме за процедуру враћања на претходну стабилну верзију

Инсталирање новог софтвера као и ажурирање постојећег, односно инсталација нове верзије, може се вршити на начин који не омета оперативни рад запослених-корисника.

У случају да се на новој верзији софтвера који је уведен у оперативни рад примете битни

недостаци који могу утицати на рад, потребно је применити процедуру за враћање на претходну стабилну верзију софтвера.

За развој и тестирање софтвера пре увођења у рад у ИКТ систем морају се користити сервери и подаци који су намењени тестирању и развоју.

При тестирању софтвера је потребно обезбедити неометано функционисање ИКТ система. Забрањено је коришћење сервера који се користе у оперативном раду за тестирање софтвера, на начин који може да заустави нормално функционисање ИКТ система.

15. Заштита података и средстава за обраду података од злонамерног софтвера

Члан 20.

Заштита од злонамерног софтвера на мрежи спроводи се у циљу заштите од вируса и друге врсте злонамерног кода који у рачунарску мрежу могу доспети интернет конекцијом, имејлом, зараженим преносним медијима (УСБ меморија, ЦД, ДВД итд.), и сл. За успешну заштиту од вируса на сваком рачунару је инсталиран антивирусни програм. У циљу заштите ИКТ система од малициозног софтвера неопходна је примена:

- лиценцираног софтвера, односно забрана коришћења неауторизованог софтвера;
- Преносиви медији пре коришћења морају бити проверени на присуство вируса.
- Ако се утврди да преносиви медиј садржи вирусе, врши се чишћење медија од вируса, уз

сагласност доносиоца медија.

- Ризик од евентуалног губитка података приликом чишћења медија антивирусним софтвером, сноси доносилац медија.

У циљу сигурности коришћења сервиса електронске поште морају се поштовати следећа правила:

- електронска пошта са прилозима не сме се отворати ако долази са сумњивих и непознатих адреса, већ се мора избрисати;
- забрањено је коришћење електронске поште у приватне сврхе; не смеју се користити приватни налози електронске поште у пословне сврхе.

16. Заштита од губитка података

Члан 21.

Заштита од губитка података у суду се обезбеђује коришћењем репликационог сервера (уис на два рачунара, у две базе истовремено), такође се једном дневно, а после радног времена аутоматски прави и резервна копија свих података. Сви документи штампани из ИКТ система се меморишу и као ПДФ документи. Кумулативно копирање-архивирање врши се последњег радног дана у месецу, ако је потребно и једном недељно.

17. Чување података о догађајима који могу бити од значаја за безбедност ИКТ система

Члан 22.

О активностима администратора и запослених-корисника воде се дневници активности

(activitylog, history, securitylog и др).

Сваког последњег радног дана у недељи датотеке у којима се налази дневник активности се архивирају по процедури за израду копија-архива осталих података у ИКТ систему, у складу са чл. 20 овог правилника.

18. Обезбеђивање интегритета софтвера и оперативних система

Члан 23.

У ИКТ систему може да се инсталира само софтвер за који постоји важећа лиценца у власништву суда, односно FREEWARE и OPENSOURCE верзије.

Инсталацију и подешавање софтвера може да врши само запослени-корисник који има овлашћење за то.

Инсталацију и подешавање софтвера може да изврши и треће лице, у складу са Уговором о набавци, односно одржавању софтвера.

Пре сваке инсталације нове верзије софтвера, односно подешавања, неопходно је направити копију постојећег, како би се обезбедила могућност повратка на претходно стање у случају неочекиваних ситуација.

19. Заштита од злоупотребе техничких безбедносних слабости ИКТ система

Члан 24.

Уколико се идентификују слабости које могу да угрозе безбедност ИКТ система, запослени у ИКТ-у је дужан да одмах изврши подешавања, односно инсталира софтвер који ће отклонити уочене слабости.

20. Обезбеђивање да активности на ревизији ИКТ система имају што мањи утицај на функционисање система

Члан 25.

Ревизија ИКТ система се мора вршити тако да има што мањи утицај на пословне процесе корисника-запослених. Уколико то није могуће у радно време, онда се врши након завршетка радног времена корисника-запослених, чији би пословни процес био ометан, уз претходну сагласност председника суда.

21. Заштита података у комуникационим мрежама укључујући уређаје и водове

Члан 26.

Комуникациони каблови и каблови за напајање морају бити постављени у зиду или

каналницама, тако да се онемогући неовлашћен приступ, односно да се изврши изолација од могућег оштећења.

Мрежна опрема (switch, router, firewall) се мора налазити у закључаном реч орману. Запослени у ИКТ-у је дужан да стално врши контролни преглед мрежне опреме и благовремено предузима мере у циљу отклањања евентуалних неправилности.

22. Безбедност података који се преносе унутар оператора ИКТ система, као и између оператора ИКТ система и лица ван оператора ИКТ система

Члан 27.

Преносиви медији који садрже податке морају да буду прописно обележени и пописани. Преносиви медији пре стављања ван употребе морају бити физички уништени.

23. Питања информационе безбедности у оквиру управљања свим фазама животног циклуса ИКТ система односно делова система

Члан 28.

Начин инсталирања нових, замена и одржавање постојећих ресурса ИКТ система од стране трећих лица која нису запослена на суду, биће дефинисан уговором који ће бити склопљен са тим лицима.

Запослени у ИКТ служби, техничкој служби и правосудној стражи задужени су за технички надзор над реализацијом уговорених обавеза од стране трећих лица.

О успостављању новог ИКТ система, односно увођењу нових делова и измена постојећих делова ИКТ система администратор система мора да води документацију.

Документација из претходног става мора да садржи описе свих процедура а посебно процедура које се односе на безбедност ИКТ система.

24. Заштита података који се користе за потребе тестирања ИКТ система односно делова система

Члан 29.

За потребе тестирања ИКТ система односно делова система запослену и ИКТ-у може да користи податке који нису осетљиви, које штити, чува и контролише на одговарајући начин.

25. Заштита средстава оператора ИКТ система која су досупна пружаоцима услуга

Члан 30.

Трећа лица-пружаоци услуга израде и одржавања софтвера могу приступити само оним подацима који се налазе у базама података које су део софтвера који су они израдили, односно за које постоји уговором дефинисан приступ.

Администратор за информационе технологије је одговоран за контролу приступа и надзор над извршењем уговорених обавеза, као и за поштовање одредби овог правилника којима су такве активности дефинисане.

26. Одржавање уговореног нивоа информационе безбедности и пружених услуга у складу са условима који су уговорени са пружоцем услуга

Члан 31.

Суд нема склопљен уговор са трећим лицима за пружање услуга информационе безбедности.

27. Превенција и реаговање на безбедносне инциденте, што подразумева адекватну размену информација о безбедносним слабостима ИКТ система, инцидентима и претњама

Члан 32.

У случају било каквог инцидента који може да угрози безбедност ресурса ИКТ система, запослени-корисник је дужан да одмах обавести запослене у Центру за информационе технологије

По пријему пријаве запослени у ИКТ-у је дужан да одмах обавести председника суда и предузме мере у циљу заштите ресурса ИКТ система.

Запослени у ИКТ-у води евиденцију о свим инцидентима, као и пријавама инцидената, у складу са уредбом, на основу које, против одговорног лица, могу да се воде дисциплински, прекршајни или кривични поступци.

28. Мере које обезбеђују континуитет обављања посла у ванредним околностима

Члан 33.

У случају немогућности функционисања ИКТ система, запослени су дужни да након поновног успостављања функционисања унесу све податке о процедурама које су предузимали у току отказа система.

I. Садржај извештаја о провери ИКТ система

Члан 34.

Извештај о провери ИКТ система садржи:

- 1) назив оператора ИКТ система који се проверава;
- 2) време провере;
- 3) подаци о лицима која су вршила проверу;
- 4) извештај о спроведеним радњама провере;

- 5) закључке по питању усклађености Правилника о безбедности ИКТ система са прописаним условима;
- 6) закључке по питању адекватне примене предвиђених мера заштите у оперативном раду;
- 7) закључке по питању евентуалних безбедносних слабости на нивоу техничких карактеристика компоненти ИКТ система;
- 8) оцена укупног нивоа информационе безбедности;
- 9) предлог евентуалних корективних мера;
- 10) потпис одговорног лица које је спровело проверу ИКТ система.

II. Прелазне и завршне одредбе

Члан 35.

Овај Акт ступа на снагу наредног дана од дана објављивања на огласној табли и интернет страници суда.

У Ваљеву, дана 08. 02. 2019.г.

председник суда
судија Бранка Марковић